

Loopkevers en spinnen in Kluisbos

Maarten Jacobs & Kris Vandekerkhove

In opdracht van het studiebureau Esher, dat momenteel de beheerplannen opmaakt voor een aantal bosreservaten werden loopkevers en spinnen geïnventariseerd in de bosreservaten Kluisbos, Bellebargie en 'sHerenbos. Hieronder gaan we in op de belangrijkste resultaten voor het Kluisbos. Een uitgebreide bespreking van de resultaten voor de andere twee bossen zijn voor een volgend nummer al wordt in het artikel 'sprokkels uit de bosreservaten' al een tipje van de sluier gelicht.

In het Kluisbos werden van begin april tot eind oktober 5 bodemvalreeksen opgevolgd. Deze werden aangevuld met handvangsten in het voor- en najaar.

De Bleke rensin (*Philodromus albidus*) is een boombewonende spin van oude loofbossen. Volgens de Rode Lijst is de soort in Vlaanderen bedreigd

Spinnen

In totaal werden 2154 spinnen gedetermineerd, behorende tot 94 soorten.

12 soorten komen voor op de Rode lijst (Maelfait et al., 1998), waarvan 7 'bedreigd', 3 'kwetsbaar' en 2 'zeldzaam'. 94 soorten is niet zo erg veel, maar het aantal RL-soorten is voor een boshabitat toch redelijk hoog.

De 8 talrijkste soorten maken 62,8% van de gevangen spinnen uit. Hier zitten 4 RL-soorten bij die kenmerkend zijn voor oude loofbossen. 32% van het totaal aantal gevangen spinnen betreft RL-soorten. Dat is wel opmerkelijk en duidt toch op een stabiele/verzadigde spinnenfauna.

De meest bijzondere gevonden soorten ('bedreigd' op de Rode Lijst) zijn *Dysdera erythrina* (Boscel-spin), *Haplodrassus silvestris* (Bosmuisspin), *Trachelotes pedestris* (Stekelkaakkampoot), *Apostenus fuscus* (Mossluiper), *Philodromus albidus* (Bleke rensin), *P. praedatus* (Boomrenspin) en *Walckenaeria mitrata* (Mijtertje).

We bespreken er hier een paar.

De Boscelspin is een soort gespecialiseerd in het vangen van pissebedden. De soort wordt vooral gevonden in droge loofbossen met veel dood hout. In totaal werden

67 exemplaren gevangen. Ook de Bosmuisspin (5 ex) en de Mossluiper zijn typische soorten van droge loofbossen met veel dood hout. De Mossluiper is de op één na talrijkst gevangen spinnensoort in het Kluisbos.

De Bleke (6 ex) en de Boomrenspin (1 ex) zijn soorten die in de bomen leven, vooral op de onderste takken, en zelden of nooit op de grond komen. Beide werden enkel via handvangsten gevonden. Het zijn beide soorten van oude loofbossen.

Het Mijtertje (1 ex) is een soort van droge bossen en bosranden. Vroeger was hij maar van twee plaatsen in Vlaanderen gekend.

Ondertussen is de soort al van heel wat meer plaatsen bekend. Ze behoort tot de familie van de dwergspinnen, een uitgebreide familie van kleine, moeilijk determineerbare spinnen.

Celspin (Dysdera sp.)

Loopkevers

In totaal werden 6199 loopkevers gevangen, verdeeld over 34 soorten. 11 soorten werden talrijk gevangen en maken samen ruim 95% van alle gevangen exemplaren uit. Bij de loopkevers ook relatief weinig soorten, maar wel erg hoge aantallen. De lengte van de soortenlijst zegt erg weinig over de kwaliteit. De aanwezigheid van o.a. *Pterostichus cristatus*, *Abax parallelus* en *Cychrus caraboides* duidt echter al direct op een bijzonder bos met een stabiele loopkeverfauna.

De Slakkenloopkever (Cychrus caraboides) is gespecialiseerd in het vangen van slakken

5 soorten komen voor op de Rode-lijst waarvan één 'bedreigd' (*Asaphidion pallipes*) en vier 'zeldzaam'.

Van *Asaphidion pallipes* werden 3 exemplaren gevonden in een beekvalleijtje in een populierenbos. Voor 1950 was deze soort nog redelijk verspreid over Vlaanderen. Na 1950 is ze zeer sterk afgenomen en nog maar uit 9 locaties gekend. Zowel bij ons als de ons omringende landen gaat de soort sterk achteruit. Het is een soort van vochtige biotopen, te vinden op fijn zand op open bodem met ijle vegetatie, vaak met mosplekken. Vochtig zand van beek- en rivieroeveren wordt vaak genoemd.

Korrelschalebijter (Carabus problematicus)

De zeldzame soorten die werden gevonden zijn *Abax parallelus*, *Bembidion deletum*, *Pterostichus cristatus*, en *Trichotichnus laevicollis*.

Drie van deze soorten zijn typische bossoorten. *Abax parallelus* is in Vlaanderen enkel gekend van Voeren, de grotere Brabantse bossen en enkele bossen in Limburg en zuidelijk Oost-Vlaanderen. Het is een goede indicator voor oude stabiele bossen. In het Kluisbos was dit de derde meest gevangen soort met 389 exemplaren verdeeld over alle vangstlocaties.

Bembidion deletum is eveneens een zeldzame typische bossoort, vooral van nattere plaatsen, gekend van een dertigtal plaatsen in

het zuidelijk deel van Vlaanderen (vooral Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant). *Pterostichus cristatus* is ook een soort van vochtige tot natte plaatsen. In Vlaanderen is hij enkel gekend van Voeren, de grote Brabantse bossen en de ruime omgeving van het Kluisbos. In het Kluisbos was dit veruit de meest gevangen soort met niet minder dan 2590 exemplaren of bijna 42% van het totaal aantal gevangen exemplaren! Ook bij de soorten die niet op de Rode Lijst staan, zitten een aantal soorten die vaak in opvallend hoge aantallen werden gevangen zoals *Abax ater*, *Agonum assimilis*, *Agonum albipes*, *Carabus problematicus*, *Patrobus atrorufus* en *Cychrus caraboides*. Een aantal hiervan zijn indicatoren van verzadigde rijke bosgemeenschappen.

Cychrus caraboides bijvoorbeeld is een soort die is aangepast voor het eten van zowel naakt- als huisjesslakken. Het is een goede indicator van stabiele milieus met een goed ontwikkelde slakkenrijke bodemfauna.

Algemeen besluit:

Hoewel de soortenlijsten voor beide groepen eerder kort zijn herbergen ze tal van interessante soorten die indicatief zijn voor (oude) stabiele bossen. Zowel de spin- als de loopkeverfauna lijken verzadigde stabiele gemeenschappen te zijn.

Ook het voorkomen van zowel droge als natte bostypes is belangrijk : wat opvalt is dat de valleijtjes voor de spinnen de laagste aantallen en de minste RL-soorten opleverde, dit in tegenstelling tot de loopkevers waar hier veruit de meeste exemplaren en RL-soorten gevonden werden.